

מרץ 2013

מדיניות ישראל כלפי מבקשי המקלט פוגעת בהם וגם בנו

הגעתם של מבקשי מקלט למדינות מפותחות לשם קבלת הגנה בינלאומית הינה תופעה מוכרת ברחבי העולם מזה שנים רבות. בישראל חיים כיום קרוב ל-60 אלף מבקשי מקלט, 90% מהם אריתראים וסודאנים. ישראל מעניקה למבקשי המקלט מסודך ומאריתריאה "הגנה קבוצתית" ולמעשה מכירה בכך כי נשקפת להם סכנה במדינות מוצאם, אך מסרבת לקיים הליך פרטני לבירור מעמדם. מדיניות זו מותירה את מבקשי המקלט חסרי מעמד ומשוללי זכויות ופוגעת בזכותם לחיים בכבוד. הפגיעה המתמשכת בזכויות האדם של מבקשי המקלט ובצרכיהם הבסיסיים מובילה גם לפגיעה בחברה הישראלית.

למדיניות ישראל נגד מבקשי מקלט יש מחיר כלכלי וחברתי כבד כולנו משלמים אותו והנפגעות הראשונות הן השכבות המוחלשות בחברה הישראלית

תעסוקה

מבקשי המקלט מחזיקים באשרת שהייה שאינה מהווה אישור עבודה רשמי ואף חמור מכך, מצוין בה כי "רישיון זמני זה אינו מהווה אישור עבודה". עם זאת, התחייבה המדינה בפני בג"ץ כי לא תאכוף את האיסור ולא תקנוס מעסיקים של מבקשי מקלט. מדיניות זו יוצרת מצב נוח לניצול מבקשי מקלט ומשפיעה לרעה על שוק התעסוקה בישראל, במיוחד בעבודות שאינן דורשות מיומנות גבוהה (ניקיון, בניין, חקלאות וכד'). בהעדר מנגנוני תמיכה וסיוע ממשלתיים, מבקשי המקלט נאלצים לעבוד בכל מחיר והופכים לכוח עבודה זול ופגיע. כניסתם לשוק העבודה של עובדים מוחלשים ונוחים לניצול יחד עם העדר מנגנוני אכיפה ראויים מביאה לפגיעה גם בעובדים ישראלים. הסדרת עבודתם של מבקשי המקלט והגנה על זכויות העובדים שלהם תשיב את האיזון הטבעי והתחרות ההוגנת לשוק העבודה.

על ישראל לספק את צרכיהם הבסיסיים של מבקשי המקלט או להעניק להם אשרות עבודה אשר יסדירו את עבודתם בצורה חוקית ויימנעו פגיעה בזכויותיהם ובעובדים אחרים במשק

בריאות

למבקשי המקלט אין גישה לשירותי בריאות ולטיפול רפואי, פרט למצבי חירום. בהעדר שירותי בריאות זמינים וטיפול מונע מבקשי המקלט מגיעים לבתי חולים כשמצבם קשה ומצריך טיפול דחוף. מכיוון שחוק ביטוח ממלכתי אינו חל על מבקשי המקלט ורובם הגדול גם אינו מבוטח באופן פרטי, בתי החולים סופגים את עלויות הטיפול והאשפוז וצוברים "חובות אבודים". מנכ"ל איכילוב גבי ברבש תיאר את המצב בראיון לדה-מרק (יוני, 2012): "ההנחיה שלנו לצוות הרפואי מאוד ברורה - אתם לא מפלים את האנשים האלה, על אף שאין להם ביטוח...ב-2009 ו-2010 הפסדנו 7-8 מיליון שקל בשנה, ואילו בשנה שעברה הסכום עלה ל-27 מיליון שקל. העובדה שאנחנו נאלצים לממן את הסכומים הללו בעצמנו, בלי לקבל שיפוי, פוגעת בתפקוד שלנו ובשאר המטופלים".

על ישראל לאפשר למבקשי המקלט נגישות לשירותי בריאות, למשל על ידי החלת חוק בריאות ממלכתי עליהם ולבטחם דרך קופות החולים. בכך יוזרמו מליונים למערכת הבריאות הציבורית ויימנעו סבל אנושי ונזק כלכלי לבתי החולים ולקופה הציבורית.

ריכוזים של מבקשי מקלט באזורים מוחלשים

רבים ממבקשי המקלט מתגוררים בשכונות הסובלות מהזנחה ממסדית שנים ארוכות כמו למשל, בשכונות דרום תל אביב, שם הם יכולים למצוא פתרונות דיור זולים יחסית ולקבל תמיכה קהילתית. שכונות אלו חוו בשנים האחרונות שינוי דמוגרפי קיצוני בשל עלייה חדה במספר מבקשי המקלט החיים בהן. בהעדר מנגנוני סיוע ותמיכה ממשלתיים למבקשי המקלט ובהעדר אישורי עבודה רשמיים נוצרו תופעות כמו המתנה בשולי הדרך בחיפוש אחר עבודה מזדמנת ושוטטות ברחובות בשל צפיפות בלתי נסבלת בדירות. בנוסף לשינוי באופיין של השכונות נוצר עומס כבד על תשתיות פיסיות ועל משאבי חינוך ורווחה, שגם כך מצויים בחסר כבר שנים.

על ישראל להסדיר את מעמדם של מבקשי המקלט, להעניק להם אישורי עבודה וחכויות בסיסיות באופן שיאפשר להם חיים בכבוד, ויפחית את תלותם אחד בשני. באופן כזה יוכלו מבקשי המקלט להתפזר באופן טבעי ומאוזן ברחבי ישראל ולא יהיו לנטל על התושבים הותיקים. כמו-כן, על ישראל להשקיע מיידית משאבים מיוחדים בדרום ת"א ובערים אחרות בהן חיים מבקשי מקלט רבים ולתקצב רשויות מקומיות בהתאם, לרווחת כלל הקהילות החיות בהן יחד.

כליאת מבקשי מקלט – אינה מוסרית, חסרת תכלית ועולה הון

ישראל מכשירה למעלה מ 10,000 מקומות במתקני הכליאה בקציעות עבור מבקשי מקלט חפים מפשע. ביוני 2012 ממשלת ישראל התחילה ליישם את ה"חוק למניעת הסתננות", המאפשר מעצר אוטומטי של כל אחד, לרבות מבקשי מקלט, אשר נכנס לישראל באופן בלתי-מוסדר. החוק מתיר להחזיק במעצר אנשים אלו, ללא הגשת כתב אישום או משפט, לתקופה של שלוש שנים או יותר. אנשים המגיעים ממדינות הנחשבות "עוינות" לישראל, לרבות סודן, יכולים להיעצר לזמן בלתי-מוגבל. ילדים המגיעים עם הוריהם נתונים גם הם לאותו מעצר ממושך, למשך כל ילדותם. לא רק שכליאת מבקשי המקלט אינה מוסרית, אינה הומאנית, ומנוגדת לחוק הבינלאומי, היא מהווה הוצאה כלכלית אדירה הפוגעת ישירות ברווחת תושבי ישראל. המספרים מדברים בעד עצמם:

עלות הקמת מתקני הכליאה: למעלה ממיליארד ₪

עלות אחזקת אסיר בבית כלא: יותר מ-250 ₪ ליום

עלות תפעול והחזקת המתקנים בשנה: קרוב ל 800 מיליון ₪

על ישראל לחדול מכליאת מבקשי מקלט ומבזוז אדיר של תקציבי המדינה. כספי הציבור אינם מיועדים למימוש תוכניות כליאה בלתי אנושיות, יקרות וחסרות תכלית. על ישראל להשקיע משאבים בקליטה מסודרת של מבקשי המקלט באופן שייטיב עימם ועם תושבי ישראל.

למדיניות ישראל נגד מבקשי מקלט יש מחיר כלכלי וחברתי כבד
כולנו משלמים אותו
אפשר וצריך לנהוג אחרת!